

Vážená paní, vážený pane,

obracíme se na Vás jménem několika neziskových organizací, které usilují o přísnější regulaci hazardu v České republice a minimalizaci negativních jevů na společnost, které s sebou hazard přináší. Domníváme se, že možnost přísnější regulace hazardního podnikání, tedy především interaktivních videoloterijních terminálů (IVT, VLT) a dalších přístrojů povolovaných Ministerstvem financí, mají v současné době především obce a města, a to svými obecně závaznými vyhláškami. To je hlavní důvod, proč si dovoluujeme oslovit právě Vás.

V poslední době se provozovatelé snaží vzbudit dojem, že v případě významné regulace tvrdého hazardu prostřednictvím obecně závazné vyhlášky, budou obce žalovat a povedou proti nim arbitráže. Tyto výhrůžky jsou ale právně bezvýznamné, žádné obci v České republice nic podobného nehrozí. Obec může bezodkladně - to znamená bez tříleté přechodné lhůty - regulovat veškeré druhy hazardních her a může si být zcela jista, že z toho nebude mít žádné soudní tahanice. V níže rozvedených argumentech vysvětlujeme proč.

Provozovatelé se mohou soudit pouze s ministerstvem

Pokud jde o IVT a jiné podobné hry, orgánem příslušným k rušení je jen a pouze Ministerstvo financí, které hry povolilo. Obec projeví svou vůli prostřednictvím obecně závazné vyhlášky, ale ministerstvo je onen správní orgán, který musí v návaznosti na vyhlášku konat a který případně bude nést následky.

To plně potvrzuje Ústavní soud.

Podle nálezu Ústavního soudu ohledně vyhlášky Františkových Lázní, [Pl. ÚS 56/10](#):

*„V nálezu sp. zn. Pl. ÚS 29/10 ze dne 14. 6. 2011 Ústavní soud dospěl k závěru, že je to obec, která je zmocněna k regulaci míst, na nichž umístění tzv. innominátních loterií zakazuje, avšak rozhodování o jejich povolení je v pravomoci ministerstva financí, které je povinno k obecní regulaci při svém Pl. ÚS 56/10 rozhodování přihlížet. **Tento model tak případné provozovatele přístrojů nezbavuje soudního přezkumu, neboť mají možnost soudní cestou brojit proti rozhodnutí ministerstva financí.**“*

Podle nálezu Ústavního soudu ohledně vyhlášky Kladna, [Pl. ÚS 22/11](#):

*„Ve světle předchozího nálezu je však třeba toto ustanovení vykládat tak, že automaticky nemá vliv, tj. nezneplatňuje již vydaná a dosud existující rozhodnutí Ministerstva financí, ale pouze reguluje místa, kde si obec od 1. 1. 2011 umístění těchto výherních zařízení nepřije. (...) **Dokud provozovatelé disponují platnými rozhodnutími Ministerstva financí, obec není oprávněna nerespektování obecně závazné vyhlášky sankcionovat vůči provozovatelům, neboť ti jednájí v důvěře v existující a dosud platné akty státu (rozhodnutí o povolení vydaná Ministerstvem financí).** Pokud však Ministerstvo financí v návaznosti na existující obecně závazné vyhlášky nezahájí přezkumná řízení, porušuje ústavně zaručené právo obcí na územní samosprávu.“*

V případě zrušení povolení se provozovatelé tedy mohou, jako každý, domáhat zvrácení takového rozhodnutí pomocí prostředků, které jim k tomu právní řád poskytuje.

Prvním stupněm jejich obrany je možnost podat odvolání, případně rozklad dle správního řádu.

V případě, že neuspějí s odvoláním či rozkladem, dalším stupněm obrany provozovatelů je řízení soudní, konané dle soudního řádu správního. Zdůrazňujeme, že obce nebudou žalovanými. Tím bude správní orgán, který rozhodnutí o zrušení povolení vydal.

Z toho rovněž vyplývá, že pokud by soud rozhodl o tom, že povolení bylo odebráno neoprávněně, provozovatelé se nebudou moci domáhat náhrady škody po obcích, ale pouze po státu, jelikož orgán povolení odebírající je orgánem státním, nikoliv obecním.

Někteří provozovatelé dle svých vyjádření v případě rušení povolení uvažují o využití institutu mezinárodních arbitráží dle dohod o ochraně investic. Podstatné je, že případnou arbitráž nemůže vézt zdaleka každý, muselo by jít pouze o provozovatele s (přínejmenším formálním) zahraničním vlastníkem. Zdůrazňujeme dvě věci:

- 1) Tyto dohody jsou závazné pro stát, pouze proti němu může být arbitrážní řízení vedeno, nikoliv proti jednotlivým obcím.**
- 2) Arbitrážní tribunál je povinen se ve svém rozhodování řídit principy mezinárodního práva. S ohledem na to není příliš pravděpodobné, že by v případě omezení tvrdého hazardu shledal porušení dohody o ochraně investic, jelikož Evropský soudní dvůr ve svých nálezech setrvává na právním názoru, že regulace hazardu, pokud je vedena veřejným zájmem na omezení jeho negativních dopadů, je na úrovni členských států přípustná (nepřípustná je pouze regulace zvýhodňující domácí provozovatele na úkor zahraničních). Arbitrážní tribunál, pokud by rozhodl ve prospěch provozovatelů, by tak de facto konstatoval, že rozhodnutí Evropského soudního dvora jsou v rozporu s mezinárodním právem. To není příliš pravděpodobné.
- 3) Navíc provozovatelé hazardu nemohou argumentovat tím, že po vydání povolení jejich provozovněm stát změnil pravidla, na základě nichž mají být povolení odebrána. Povolení byla totiž vydána v rozporu s tehdejším loterijním zákonem, čehož si žadatelé o povolení museli být vědomi.

Proti možnosti úspěchu v arbitrážích hovoří i nález Ústavního soudu [Pl. ÚS 56/10](#), kde je konstatováno:

„...Fenomén tzv. patologického hráčství se v dnešních společenských poměrech vyskytuje stále častěji. Herny, lákající k okamžitým a zdánlivě snadným výhrám, se staly typickým koloritem nejen předměstí českých měst, ale už i jejich center a center menších obcí, a se všemi navazujícími společensky škodlivými aktivitami představují ohrožení veřejného pořádku a pokojného soužití v obci.“

Obce mohou regulovat hazard ihned - bez přechodného ustanovení

K uvedenému ještě doplňujeme, že obce nemusí respektovat tříleté přechodné ustanovení, které platí od 1. 1. 2012, ale mohou hazard regulovat rovnou.

Obce měly tuto pravomoc vždy, Ministerstvem financí ale byla protizákonně ignorována. Pravomoc obcí potvrdil svým prvním nálezem v této věci Ústavní soud loni 14. června, když řešil obecně závaznou vyhlášku Chrástavy ([Pl. ÚS 29/10](#)). Zákondárci se bohužel pokusili hned o den později tuto pravomoc obcím vzít. V rozporu se závazným nálezem Ústavního soudu odhlasovali novelu zákona o loteriích č. 300/2011 Sb., kde stanovili pro obecně závazné vyhlášky regulující hazard tříletou lhůtu, po kterou se nevztahují na ministerská povolení vydaná před 1. 1. 2012.

Toto přechodné ustanovení je však ve zřejmém konfliktu i s následným nálezem Ústavního soudu ve věci OZV Františkových lázní ([Pl. ÚS 56/10](#)), v němž je uvedeno:

*„Ústavní soud proto uzavírá, že **nelze připustit takový výklad podústavních předpisů**, který by ve svém důsledku vedl k popření ústavně zaručeného práva územních samosprávných celků na samosprávu **v tom smyslu, že by obce byly zbaveny možnosti rozhodovat ve formě obecně závazných vyhlášek o tom, kde se mohou na jejím území vyskytovat provozovny loterií a jiných podobných her, bez ohledu na to, jaké je jejich vnitřní technické uspořádání.**“*

V případě, že se nějaká OZV dostane do rozporu se zákonem, jediný způsob, jak dosáhnout jejího zrušení, je pomocí rozhodnutí Ústavního soudu na návrh Ministerstva vnitra. Z [veřejně dostupných materiálů](#) se jeví, že Ministerstvo vnitra nebude napadat u Ústavního soudu OZV pro rozpor s tímto přechodným ustanovením!

Proto není třeba, aby OZV obsahovala odklad účinnosti pro platná povolení IVT do roku 2014. Právní problém, který přechodné ustanovení nastolilo, bude muset být vyřešen, nicméně nejde o problém obcí a není nutné, aby se obce kvůli němu vzdávaly svého práva na regulaci činností, které jsou v rozporu s veřejným pořádkem.

V případě, že chcete hazard opravdu regulovat, přijměte vyhlášku, kde explicitně uvedete, že se vztahuje i na přístroje povolované ministerstvem ihned, bez tříletého odkladu.

Je možné, že se k respektování Vaší vyhlášky budete muset prosoudit, ale toho se není potřeba bát. K podání ústavní stížnosti vyzval sám Ústavní soud ve svém nálezu [Pl. ÚS 56/10](#):

„...Pokud tak ministerstvo financí nepostupuje, je to naopak ono, kdo zasahuje do ústavního práva na územní samosprávu obcí. Ústavní soud proto předesílá, že v takovém případě by mohl přikročit nejen k individuální ochraně dotčených obcí například v řízeních o komunálních ústavních stížnostech, ale jak již shora uvedeno, též by musel vážit, zda je samotné rozdělení pravomocí mezi stát a územní samosprávu v této oblasti, resp. svěřeni rozhodování o povolení umístit provozovnu loterie či jiné hry na území obce ministerstvu financí, ústavně konformní z pohledu zaručeného práva na územní samosprávu.“

K uvedenému ještě dovětek: Ministerstvo financí dlouhodobě porušuje zákon o loteriích nejen tím, že nerespektuje obecně závazné vyhlášky, ale také tím, že povo-

lilo hazardní přístroje na 10 let. Podle zákona mohlo ale nejdéle na rok. Proč tedy dnes trpět ještě několik let nechtěné přístroje, když podle zákona neměly už dávno ve Vaší obci co dělat? Pokud provozovatelé po odebrání těchto absurdně dlouhých povoleních budou žalovat Ministerstvo financí, není to problém Váš, ale problém konkrétních zodpovědných úředníků ministerstva. Je nepřípustné, aby na nezákonné jednání konkrétních osob na ministerstvu doplácely obce po celé republice.

Příklady úspěšné regulace tvrdého hazardu

Na závěr Vás chceme ujistit, že hazard je možné úspěšně regulovat nejen na papíře, ale i ve skutečnosti. Města Chrastava a Františkovy lázně byly první, které přijaly OZV regulující IVT. Obě OZV byly napadeny u Ústavního soudu a obě města je úspěšně obhájila. Následně MF povolení IVT nacházející se v rozporu s těmito OZV [zrušilo!](#)

Jde to tedy i u Vás, jen je potřeba za to bojovat. S přípravou vyhlášek, podnětů k Ministerstvu financí i soudními spory před Ústavním soudem rádi pomůžeme.

Transparency International - Česká Republika, o.p.s.

David Ondračka, ředitel - 605814786, ondracka@transparency.cz

Vladan Brož, právník - 608181474, broz@transparency.cz

Občanské sdružení Brnění

Matěj Hollan, předseda - 774956148, brneni@gmail.com

Aleš Ziegler, právník - 722634943, alesziegler@gmail.com

Občané proti hazardu

Martin Svoboda, předseda - 774956148, stop.hazardu@centrum.cz

www.osbrneni.cz/regulace-hazardu/manual

www.mapyhazardu.cz

www.obcaneprotihazardu.cz

www.transparency.cz